

Бо ин ки Худованд карим асту раҳим

Гандум надихад бор чу ҷав мекоӣ. (Ҷ.Румӣ)

Ҳазрати Оиша (р) мегӯяд, ки Расулulloҳ (с) дар баъзе намозхояш мегуфт: **"Аллоҳумма ҳосибни ҳисобан ясиро"**. – "Эй боритаъоло, ҳисоб гир маро, ҳисоби осон". Чун Расулаллаҳ (с) аз намоз хориҷ мешуданд мепурсидам, ки ё Расулаллоҳ ҳисоби осон чист? Гуфтанд: **«Дар китоби касе нигоҳ мекунанду ўро во мегузоранд. Агар дар номаи аъмоли касе муноқиша шавад ў ҳалок мешавад»**.

Анҷоми сураи «Иншиқоқ». Ва лиллоҳил ҳамд.

85-уми сураи Қуръон буда, дар Маккаи мукаррама нозил шуда,
аз 22 оят иборат аст.

Сураи мазкур бар зидди душманоне, ки Паёмбари Худо ва дигар мусулмононро ба хотири аз динашон баргардонидан, мавриди тазйиқу фишор ва азобу шиканҷаи шадид қарор медоданд, нозил шудааст. Худованд кофиронро ҳушдор додааст, ки агар аз ин амали худ даст накашанд, онҳоро азобҳои сангин интизор аст. Муъминонро бошад, ба сабру таҳаммул даъват мекунад. Ҳамчунин аз диндорони умматони гузашта, ки азобҳои зиёдеро паси сар намуда буданд, ёд мешавад ва барои тақвияти ин қиссаи "Асҳоби уҳдуд" мисол оварда мешавад. Аз Фиръавну Самуд барин кофирони машҳур ва аз артиши онҳо, ки ба шикаст дучор омадаанд, сухан меравад. Мувофиқи ваъдаи Худованд, оқибат ба муъминҳо аз Ҷаннат ва ба кофирон аз Ҷаҳаннам макон дода мешавад.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим.

**Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону
бениҳоят бораҳм аст.**

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ

Ва-с-самъи зъти-л-буруҷ. 1.

1. Қасам ба Осмон, ки дорои бурҷҳост -

Мурод аз "Буруҷ"- дувоздаҳ бурҷи машҳури Осмон аст, ки Офтоб дар зарфи 12-моҳ онҳоро давр мезанад, ё ҷойҳое аст дар Осмон, ки фариштагон ба таври муҳофизин муқарраранд, ё ситорагони бузурги осмонанд, ки ба назар менамоянд. Имкон дорад мурод аз "бурҷ" чизе дигаре бошад. Боқиро дар сураи "Фурқон" пайдо ва мутолиа кунед! Ба ҳар сурат, Аллоҳтаъоло ба осмони соҳиби бурҷҳо қасам ёд намудааст:

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

Ва-л-явми-л мавъӯд. 2.

2. ва қасам ба рӯзи ваъдакардашуда -

Ӯ таъоло ба он рӯзи ваъдашуда қасам ёд намудааст. Аллоҳтаъоло бо ин оят ҷамъ кардани ҳамаи халқи Худро дар он рӯзи қиёмат ваъда намудааст. Аллоҳтаъоло ваъдаи Худро хилоф намекунад. Албатта, онҳоро барои ҳисобу китоб ҷамъ мекунад.

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾

Ва шāҳиди-в ва машҳӯд. 3.

3. ва қасам ба гувоҳ ва он чи ба он гувоҳӣ дода шудааст, (қасам ба рӯзе, ки шоҳид мешавад - рӯзи ҷумъа) ва қасам ба рӯзе, ки барои он ҳозир мешаванд (рӯзи арафа),

Кист шоҳид ва машҳуд, ки Худованд ба онҳо қасам хӯрдааст?

Дар ин бора ихтилофи бисёр аст. Аҳли тафсир то 16-ривоятро дар шарҳи ин оят ёд кардаанд. ба таври хеле мухтасар аз рӯи ақидаи муфасссирон ояти каримаро шарҳ медиҳем: 1) шоҳид- паёмбарҳо, машҳуд- умматони паёмбарон, 2) шоҳид- рӯзи ҷумъа, машҳуд- рӯзи арафа, 3) шоҳид- Муҳаммад (с), машҳуд- рӯзи қиёмат, 4) шоҳид- Аллоҳтаъоло, машҳуд- бандагони Худо ва монанди ин. Аксари ривоёт ба ин мазмунанд, ки шоҳид- рӯзи ҷумъа ва машҳуд рӯзи арафа мебошад. Худо донотар аст.

قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُحْدُدِ ﴿٤﴾

Қутила асҳāбу-л-ухдӯд. 4.

4. лаънат карда шуд соҳибони хандақҳои -

Ин оят ояти дуъоия буда, ҷавоби қасамҳои қаблӣ ҳам аст. "Қутила" ба маънои "лаънат карда шавад" омадааст.

Яъне Аллоҳтаъоло, дар оятҳои қаблӣ бо чаҳор чиз қасам хӯрда, суханаширо таъкид намуда, кофирони соҳибони хандақро барои дар ҳақи муъминон амалҳои баду ҷонгудозро раво диданашон, лаънат кардааст.

النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾

А-н-нāри зāти-л-вақӯд. 5.

5. оташро, ки дорои ҳезуми бисёр аст,

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

Из ҳум ъалайҳа қуъӯд. 6.

6. вақто, ки онҳо бар канораи оташ (-и хандақҳо) нишаста буданд-

Он золимон (соҳибони хандақ) барои сӯзонда азоб додани муъминҳо дар хандақҳо оташи сахтеро барафрӯхта буданд ва худашон атрофи хандақҳои пур аз оташ нишаста буданду:...

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾

Ва ҳум ъалā mā яфъалӯна би-л-муъмининā шуҳӯд. 7.

7. ва онҳо (кофирон) он чӣ бо муслмонон мекарданд, бо ҷаҳми худ медиданд.

Ин қиссае, ки дар зер оварда мешавад аз муроду мақсади оятҳои зикршуда маълумоти муфасссал медиҳад. Дар “Саҳеҳ”-и Муслим, “Ҷомеъ”-и Тирмизӣ, “Муснад”-и Имом Аҳмад ва ҳам дар дигар китобҳо дар бораи “Соҳибони хандақ” чунин ривоят аз Расулulloҳ (с.) нақл шудааст:

“Дар рӯзгори қадим подшоҳи кофире умр ба сар мебурд. Ёро соҳире буд солхӯрда. Рӯзе соҳири пир ба назди подшоҳ омад ва арз кард, ки соли ман ба ҷое расидааст, ба хотири он ки илмамро бо худ ба оғӯши гӯр набарам, писари донишмандеро ба шогирдии ман бигуздор, то ёро соҳирӣ омӯзам ва баъд аз сари ман туро ба кор ояд. Арзи соҳир подшоҳро писанд омад. Бо амри подшоҳ писареро барои таҳсил пеши соҳир гузоштанд. Он писар ҳар рӯз барои сабақомӯзӣ ба хонаи соҳир мерафт. Байни хонаи писар ва соҳир хонаи роҳibe буд. Роҳиб аз дини ҳақ пайравӣ мекард. Рӯзе писар бо роҳиб рӯ ба рӯ омада, ошноӣ пайдо намуд. Рафтуомади ӯ ба хонаи роҳиб низ оғоз гашт. Оҳиста-оҳиста писар аз роҳиб низ

таълим мегирифт ва ба дини ӯ ворид гашт. Ҳамаи ин пинҳонӣ сурат мегирифт. Ҳангоме ба хонаи соҳир мерафт, аввал пеши роҳиб мебаромад ва аз файзи суҳбати ӯ баҳра мебардошт. Аз ин хотир, дар рафтан ба сӯи соҳир таъхир мекард. Аз он ҷо ба сӯи хонаи худашон низ. Соҳир ӯро мезад, ки чаро дер омадӣ, дар хона ҳам ӯро мезаданд, ки чаро дер меой? Писарбача аз ин аҳвол ба танг омада, шикоят пеши роҳиб бурд. Роҳиб ӯро шунида чунин маслиҳат дод, ки агар соҳир пурсад, -чаро дер омадӣ, бигӯ: - "аз хона дер иҷозат доданд". Агар дар хона пурсанд, бигӯ: - "соҳир дер ҷавоб дод". Ӯ чуноне ки роҳиб гуфта буд, рафтор кард. Рӯзҳо паи ҳам сипарӣ мегаштанд. Рӯзе дар аснои ба назди соҳир рафтан дид, ки ҷонвари бадҳайбате рӯи роҳ истода роҳи мардумро банд кардааст. Ҳама аз ҳайбати он дар тарсу ҳарос буданд. Писарбача сангеро ба даст гирифт ва ба худ андеша кард, ки замони имтиҳони ҳақиқати илми соҳиру роҳиб фаро расид. Ва гуфт: "Худое, агар кори роҳиб хубтар аст, назар ба кори соҳир ва агар ту розӣ бошӣ аз кори ӯ, пас бо ин санге, ки дар даст дорам, ин аждаҳоро бикӯш." Чун сангро ба сӯи ҷонвари бадҳайбат ҳаво дод, санг ба он расид ва ҷонвар ҷо ба ҷо мурд. Мардум аз хавфи он наҷот ёфтанд. Писарбача ин хабарро ба назди роҳиб бурд. Роҳиб писарбачаро гуфт:- "Акнун ту имрӯз аз ман афзал шудӣ ва ба санҷиши душворе мубтало мешавӣ. Зинҳор аз ман чизе ба касе магӯй. Он чи байни мо буд, пинҳон дор!".

Дар ин асно овоза миёни мардум афтод, ки фалон писарбачаро илми бузурге насиб гардида. Ин овоза аз даҳон ба даҳон мегузашт. Писарбача ба табобати беморон шурӯъ кард. Бо қудрати Худо ба ҳама маризон шифо мебахшид. Овозаи ӯ ба гӯши вазири подшоҳ, ки нобино буд, низ расид. Вазир ҳадяи бисёре гирифта, назди писарбача омад. Ва ба ӯ гуфт: "Маро шифо деҳ ва ҳар он чӣ ин ҷо ҳаст, бигир!" Писарбача гуфт: "Ман ба касе шифо дода наметавонам, шифодиханда Худои азза ва ҷалла аст. Агар ба Худои ягона имон биёри ва ман боиси шифои ту дуъо кунам, шояд, ки Худованд ба ту шифо ато кунад!" Вазир дарҳол имон овард, писарбача дуо кард, Худованди меҳрубон чашмони ӯро бино намуд. Вазир ба дарбор баргашт ва назди подшоҳ ба ҷойи худ бинишаст, гӯе ки ҳеҷ вақт нобино нашуда буд. Шоҳ пурсид:- "Кӣ чашмони туро бино кард? Вазир гуфт: - "Парвардигорам". Шоҳ гуфто: "Магар ман?" Вазир гуфт: - "Не. Он зоте шифо дод, ки Худои ману туст." Шоҳ гуфто: "Магар туро Худое ҷуз ман ҳаст?" Вазир гуфт: "Оре, Рабби ман ва Рабби ту Аллоҳ аст."

Ин буд, ки шоҳ вазирро ба зиндон кашид. Ёро мавриди азобу шиканҷаи шадид қарор дода, бо исрор мепурсид, ки ин суҳанонро аз кӣ омӯхтӣ? Вазир хомӯширо пеша карда, ҷавоби подшоҳро намедод. Чун вазирро тоқати таҳаммули азоби саҳт намонд, пас маҷбур шуда иқрор гашту гуфт: "Он чи гуфтам, аз шогирди соҳир шунидам ва қабул кардам." Пас, он писарбачаро бо фармони подшоҳ ҳозир карданд. Шоҳ ба ӯ гуфт: "Писарам, сеҳри ту чунон таъсири баланд дорад, ки кару гунгу нобиноро шифо мебахшӣ". Писарбача гуфто: "На, шифо на ман медиҳам, шифодиҳанда Худованд аст." Шоҳ гуфт: "Оё ман Худованди ту?" Писарбача гуфт: "На!" Шоҳ гуфт: "Оё ба ҷуз ман магар Худое дорӣ?" Писарбача гуфт: "Бале! Рабби ман ва Рабби ту Аллоҳтаъоло аст".

Подшоҳ аз ин дар ғазаб гардида, аз ӯ пурсид: "Ин суҳанҳоро аз кӣ омӯхтӣ?" Писарбача ҷавоб надод. Бо фармони подшоҳ ёро низ мавриди лату кӯб ва азобу шиканҷа қарор доданд. Ё ин бедодгариро тоб наоварда, аз роҳиб омӯхтанашро иқрор шуд. Роҳибро низ оварданд. Баъди азобҳои вазнину сангин чун подшоҳ дид, ки вазиру роҳиб аз дини худ намегарданд, пас амр дод эшонро аз фарқи сар бо арра ду ним карданд. Писарбача низ истодагарӣ карда, аз дини хеш барнагашт. Баъди музокира шоҳ ба ин хулоса омад, ва як гурӯҳ сарбозонро амр кард писарбачаро ба сари қуллаи кӯҳ баранд.

Агар аз дини хеш баргашт, бозпас биёранд ва агар не, ёро аз он баландӣ ба поён биафкананд. Чун ба он ҷо расиданд, писарбача ба Худои хеш дуъо кард, ҳама сарбозон ба ҳалокат расиданд. Ё баргашта назди подшоҳ омад. Аз дидани писарбача подшоҳ муттаҳаййир гашта пурсид: "Сарбозон куҷо шуданд?" Писарбача гуфт: "Худованд кори эшонро ба анҷом расонд." Подшоҳ гурӯҳи дигареро амр фармуд, ки писарбачаро ба миёни баҳр баранд, агар аз дини худ рӯй гардонд, хуб ва агар не, ёро дар баҳр ғарқ созанд. Писарбача дуъо кард ба сӯйи Худои якто, онҳо низ ба ҳалокат расиданд. Чун сиҳат ва саломат баргашт, аз ҳалокати сарбозонаш ба подшоҳ хабар дод ва гуфт: "Эй подшоҳ, он чи ту дар ҳаққи ман мекунӣ, ҳама бефоидаанд, беҳтараш ба суҳани ман гӯш бидеҳ." Шоҳ гуфт: "Ту чӣ мефармой?" Писарбача гуфт: "Мардумро ба ҷойи баланде ҷамъ кун, маро ба шоҳи дарахте биовез, пас аз тирдони ман тире биғиру биғӯ ба номи Худои ин писар ва тир бияндоз". Пас шоҳ фармон дод дар баландие халқро ҷамъ оварданд, писарбачаро бар дарахте бастанд, шоҳ аз тирдони ӯ тире гирифта ба камон ниҳод ва калима арза карду тирро

бияндохт. Он ба рухсори писарбача расид. Ӯ даст ба ҷойи тирхӯрда бурд ва ҷон ба Ҳаққ таслим кард. Мардум он ҷӣ подшоҳ ба забон овард, шуниданд. Гуфтанд: "Мо имон овардем, ба Худои писарбача". Ба ривояте подшоҳ дар аввал калимаро паст арза кард, ки касе нашунид ва тираш ҳам ба нишон нарасид. Ба номи худ тир меандохт, ҳама тирҳо хок мехӯрданд. Билохира, ба номи Худои писарбача тир аз камон раҳо кард, тир хато нарафт. Пайравони шоҳ гуфтанд:

- "Онҳое, ки туро наменпарастиданд, се нафар буданд, ки ба ҳалокат расиданд. Акнун ҳама аз ту рӯ гардонда, ба Худои писарбача имон оварданд. Омад он рӯзе, ки мо онро намехостем".

Шоҳ дар ғазаб шуда фармуд, ки хандақҳо канда, онро аз ҳезум пур сохта, оташ сар бидиҳанд, ҳамчунин кӯчаҳоро банданд. Ҳар кӣ маро мепарастад, раҳо кунанд ва ҳар касе ба ғайри ман Худоеро имон дорад, ба коми оташ биандозанд. Пас, ҳама муъминонро ба хандақҳои пуроташ мепартофтанд. Дар байни муъминон зане бо кӯдаки ширхӯраш буд, ки аз хотири чигарбандаш истихора мекард. Кӯдаки ширхорро Худованд бо қудрати худ ба забон овард ва ба модараш гуфт: "Эй модар, сабрро пеша кун, ҳеҷ матарс, он роҳе, ки пеш гирифтаӣ, роҳи ҳақ аст." Ба ин тифли бегуноҳ низ раҳм накарда, ӯро бо модараш ба оташ андохтанд. Шоҳ ва тарафдорони ӯ ин ваҳшониятро бар канори хандақҳо нишаста наззора мекарданд ва аз азоб додани онҳо лаззат мебурданд. Инчунин аст рафтори беҳудоён дар ҳаққи мусулмонони ҳақиқӣ. Бинобар ин, Аллоҳтаъоло онҳоро дар ояти 4-ӯм лаънат хонд. Валлоҳу аълам.

وَمَا نَقْمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

**Ва ма нақамӯ минҳум иллā ай юъминӯ
биллāҳи-л-Ъазиз-л Ҳамид. 8.**

8. Ва интиқом нагирифтанд аз онҳо, магар ин ки онҳо ба Худои қодиру сутудасифат имон оварда буданд.

Яъне "Асҳоби уҳдуд" айбе надоштанд, то ки дар ивази айбашон ба ин қадар азоби таърихӣ, ки то охири замон фаромӯшнашаванда боқӣ монад, интиқом шаванд. Фақат айби онҳо он буд, ки ба Аллоҳи яқтову беҳамто, бар ҳама кор қодири тавоно ва дар ҳама ҳолатҳо ғолиб имон оварда буданд. Ба Аллоҳе, ки сазовори ҳама ҳамду ситоиш аст.

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾

Ал-лазӣ лаҳу мулку-с-самāvāti ва-л-арз. Валлоҳу ӯалā кулли шай-иш шаҳид. 9.

9. Он (Худое) ки подшоҳи осмонҳо ва Замин аз онӣ Ёст ва Ё бар ҳама чиз гувоҳ аст.

Ояти мазкур давоми ояти болост ва ба он алоқамандӣ дорад Худованде, ки аз мадди назари Ё хурдтарин гӯшае дар Замин ва осмонҳо берун нест, аз хурдтарин корҳои олам боҳабар аст, вақте ки парастандагони ҳазрати Ёро маҳз ба сабаби ибодати Ё бисӯзанд, оё мумкин аст чунин зулму ситам бидуни ҷазо бимонад? Худованди қаҳҳор, албатта, ин золимону ситамкоронро, чуноне ки дар ояти зер фармудааст, чи дар дунё ва чи дар охират, ба шадидтарин азоб, гирифтор хоҳад кард.

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ

جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلْحَرِيقٌ ﴿١٠﴾

Инна-л-лазӣна фатану-л-муъминина ва-л-муъминāti сӯмма лам ятӯбу фа лаҳум ӯазāбу Ҷаҳаннама ва лаҳум ӯазāбу-л ҳарӣқ. 10.

10. Ҳаройина, касоне ки мардони мусалмон ва занони мусалмонро аз имон (овардан) боздоранд ва тавба накунанд, пас, онҳорост азоби Дӯзах ва онҳорост азоби сӯзонанда.

Онҳое, ки ба мардони муъмину занони муъмина азобу уқубатро раво мебинанд ва боз аз ин кори бадашон тавба намекунанд, чуноне ки аҳли имонро азоб доданд ва дар оташ сӯхтанд, азоби сӯзони Ҷаҳаннамо, ки чандин маротиба аз оташи онҳо сахттар аст, хоҳанд чашид.

Ин ваъиду азоби илоҳӣ фақат барои "Асҳоби уҳдуд" набуда, балки ҳар касе барои гумроҳ сохтан, аз байн бурдан ва баргардонидани мусулмонмардон ва мусулмонзанҳо кӯшиш кунад (чунончи куффори Макка менамуданд) ва аз он аъмоли зишти худ пок нашаваду имон наоранд, ба азоби Дӯзах, ба оташи ниҳоят сӯзон, ки сӯзандаи аъзои хориҷӣ ва дохилии бадан аст, гирифтор меояд. Ин аст ҷазое шахсоне, ки алайҳи мусалмонон мубориза мебаранд.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾

**Инна-л-лазӣна āману ва ʔамилу-с-сõлиҳāти лаҳум
ҷаннāтуи таҷри миñ таҳтиҳа-л-анҳār.**

Зāлика-л-фавзу-л-кабӯр. 11.

**11. Ҳаройина, ононе ки имон оварданд ва корҳои шоиста карданд,
онҳорост бозхое, ки зери онҳо ҷӯйҳо мераванд, ин комёбии бузург
аст.**

Яъне он касоне, ки имон оварданду амалҳои солеҳ карданд, дар вақти душвориҳои дунё мисли соҳибони хандақ имону Исломи худро нигоҳ дошта, парешон нашуданд соҳиби комёбии бузург мегарданд. Ва он комёбӣ ҷаннатҳоест, ки зери қасрҳо ва дарахтони онҳо ҷӯйҳои оби зулол равон аст. Ин аст комёбии бузург, ки дар муқобили он айшу нишоти дунё ҳеҷ аст.

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾

Инна батша Раббика лашадид. 12.

12. Ҳаройина, гирифтани Парвардигори ту ниҳоят сахт аст.

"Батш" - ба маънои "ба сахтӣ" гирифтан омадааст.

Ин таъкид бар он аст, ки Худованд қодир аст дар қабзи ҷони золимону гунаҳкорон дергиру сахтгир бошад. Ҳамчунин, онҳо ба сабаби амалҳои баде, ки доштанд, албатта, мавриди пурсиши сахт қарор мегиранд.

Лекин қаҳру ғазаби Аллоҳтаъоло ба қаҳру ғазаби инсон монандӣ надорад.

إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾

Иннаҳу Ҳува юбдиу ва юъид. 13.

**13. Батаҳқиқ, Ё бори аввал халқро биёфарид ва баъди марг ба
арсаи қиёмат онҳоро боз баргардонад.**

Оё муҷримон гумон мекунанд амалҳое, ки дар дунё доштанд, мавриди ҳеҷ гуна пурсиш қарор нахоҳад гирифт? Чун марг фаро расид, бо додани ҷон аз ҳама чиз халос хоҳанд шуд? Ҳаргиз! Бо таъкид ин оят фармудааст, ки Аллоҳтаъоло аз нестӣ одамо

офарид, офариниши дуоим низ ба ихтиёри Ўст, ҳар вақто ки хоҳад, зинда мегардонад.

وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾

Ва Ҳува-л Ғафӯру-л Вадӯд. 14.

14. Ва Ўст омӯрзандаву дӯстдор,

Яъне Аллоҳтаъоло бо вучуди сифати қаҳҳории Худ сифати Вадудӣ (дӯстдорӣ) ҳам дорад, лағзишҳои бандагони мутеъи худро мебахшад ва айбашонро мепӯшонад, омӯрзгорию меҳрубонию дӯстии Ў интиҳо надорад. Бо лутфу караму меҳрубониҳои гуногун навозиш мефармояд. Ин аст вадудии Парвардигор ва...

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾

Зу-л-Ъарши-л-Маҷид. 15.

15. (Ў Худованд) соҳиби Арши гиромикадр аст,

Аллоҳтаъоло соҳиби Арш аст, чунон Арше, ки бузургтарин махлуқот аст ва васеътар аз 7- Осмон аст. Вақтеки Арш чунин бузургу калон бошад, аз тасаввур кардани соҳиби Арш ақли инсон кӯтоҳӣ мекунад. Бинобар ин, мегӯем: "Аллоҳу акбар"- Худованд аз ҳама чиз бузургтар аст ва Ў таъоло маҷид аст, яъне васфшуда аст ба ҷамиъи сифати ҷалол ва камол ва олист аз ҷамиъи халоиқ. Ниҳоят соҳиби файзу карам аст. Аз ин зиёд ҷустуҷӯро дар ҳақиқати Зоти Ў мо ҳақ надорем ва Ў:...

فَعَالٌ لِّمَآ يُرِيدُ ﴿١٦﴾

Фаъъалу-л ли маъ юрид. 16.

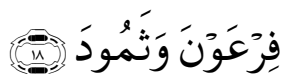
16. ҳар чиро ки хоҳад, бисёр хубкунанда аст.

Парвардигор ҳар кореро, ки ирода кунад, ба осонӣ бисёр хуб иҷро мекунад. Пас, барои Ў таъоло ягон мушкилӣ ё монеъа вучуд надорад ва дар кардаи Ў таъоло ягон нуқсон нест. Бар хилофи кори бандагон, ки ба ёрдам мӯҳтоҷанду боз корашон нуқсон дорад.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٧﴾

Ҳал атака ҳадишӯ-л-ҷунӯд. 17.

17. Оё туро хабари лашкарҳо омада аст,

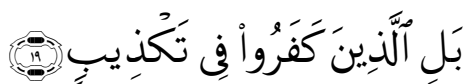

Фиръавна ва Ҷамуд. 18.

18. ки Фиръавн ва Самуд мебошанд?

Эй Муҳаммад (с)! Оё ба ту хабари лашкарҳои Фиръавну Самуд, ки ба рӯи онҳо ҳама дари неъматҳоро кушода будем, наомадааст? Оре! Онҳо шукри неъматҳоро ба ҷо наоварданд, аз фармудаи Худои муттаъол саркашӣ карданд ва оқибат ба азобҳои шадид гирифтанд. Оё ҳеҷ нафаре пайдо шуд, ки дасти ёрӣ ба онҳо дароз кунад ва онҳоро аз азоби ба сарашон омада наҷот диҳад? Албатта, не!

Дар хабар аст, ки рӯзе ҳазрати Муҳаммад (с) бар зане гузашт, ки ин ду оятро меҳонад: "Оё бар ту хабару қиссаи лашкариёни Фиръавн ва Самуд наомада буд?" Расулаллоҳ (с) дар ҷавоб гуфтанд: **"Оре, хабари онҳо аз ҷониби Парвардигор дар ҳақиқат бар ман омадааст"**. Ин оятҳо барои Расули Худо (с.) тасалли буд, то ки аз қавми саркаш дилгир нашавад. Зеро онҳо низ ба ҷазои кирдори худ дар ин дунёву дар охираат гирифтанд хоҳанд шуд. Қиссаи Фиръавн ва Самуд дар сураи "Фаҷр" шарҳ дода шудааст, ба он нигаред.

Бали-л-лазӣна кафару фӣ такзӣб. 19.

19. Балки ононе ки куфрро ихтиёр карданд, ба дурӯғ (гуфтан) мепардозанд.

Яъне одати шахсони кофир чунин аст, ки аз воқеъаҳое, ки бар сари қавмони гузашта пайдо шуда буд, ҳеҷ ибрате намегиранд ва аз азоби илоҳӣ наметарсанд, балки Қуръон ва баёни онро, ки бисёр азиму шариф аст, дурӯғ меҳисобанд, ки ин бисёр куфру саркашии сахт аст.

Валлоҳу ми-в вароҳим-м муҳит. 20.

20. Ва Аллоҳ аз ҳар тарафи онҳо ихотакунанда аст.

Кофирон хоҳанд ё на, дар муҳосира ва тасарруфи Парвардигор қарор доранд ва аз он берун шуда наметавонанд. Ҷазои амалҳои худро дар ҳама ҳолат ва замон хоҳанд дид.

بَلْ هُوَ قَرَّءَانٌ مَجِيدٌ

Бал ҳува Қур-āнум маҷид. 21.

21. Балки ин Қуръони бузург гиромикадр аст,

Кофироне, ки Қуръонро дурӯғ меҳисобанд, намедонанд, ки он китоби бузург аст. Китобест кариму шариф ва бобаракат. Аз рӯи нодонӣ ва гумроҳӣ онро дурӯғ медонанд. Аз кори онҳо ба азамати Қуръон ҳеҷ зиёне намерасад. Қуръон дар назму маъно ҳамаро оҷизкунанда аст, зеро он китобест осмонӣ ва каломест Раббонӣ ва Қуръон:...

فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ

Фӣ лавҳи-м маҳфуз. 22.

22. ки дар Лавҳ-ул-маҳфуз навишта шудааст.

Қуръон китобе аст дар "Лавҳулмаҳфуз", навишта шуда, на дар ҷойи дигар. Қуръон дар муҳофизати тамои қарор дошт ва дорад. Қуръон каломи Раббонӣ аст ва то рӯзи қиёмат бар ӯ ҳеҷ халале ворид намегардад. Ба воситаи фариштаи муқарраб (Ҷабраил (а)) ба Расули Худо(с.) бе каму кост ва беилова ваҳй гардид. Ҳамчунин бе таҳрифу бе табдил боқӣ хоҳад монд. (Оятҳои 1-ӯм то 13-ӯми сураи "Ҷин" аз ин маъно таъкид мекунад.).

Имом Бағвӣ аз ибни Аббос (р) ривоят мекунад, ки он кас гуфтанд: «Дар аввали Лавҳулмаҳфуз» калимаи **«Нест илоҳе магар Аллоҳи якто, дини ӯ дини Ислом Муҳаммад бандаи ӯ ва расули ӯст»**, навишта шудааст. Пас, шахсе ба Аллоҳи ягона имон орад, дар ин ваъдаи худ содиқ бошад, Расули ӯро тобеъ шавад, ӯро дохили Ҷаннат мекунад.

Поёни сураи **«Буруч»**. Ва лиллоҳил ҳамд.